

KAREL HVÍŽD'ALA

VLČICE

MAGDA VÁŠÁRYOVÁ IVA BROŽOVÁ

MLADÁ FRONTA

Vlčice

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.mf.cz

www.e-reading.cz

www.palmknihy.cz

MLADÁ FRONTA

Karel Hvížďala

Vlčice – e-kniha

Copyright © Mladá fronta, a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

KAREL HVÍŽD'ALA

VLČICE

MLADÁ FRONTA

KAREL HVÍŽD'ALA

VLČICE

ROZHOVORY S MAGDOU VÁŠÁRYOVOU A IVOU BROŽOVOU

© Karel Hviždala, 2017

Photos © Jan Malý, jun. a archiv Magdy Vášáryové a Ivy Brožové, 2017

Typography © Clara Istlerová, 2017

Copyright © Mladá fronta, 2017

ISBN 978-80-204-4589-6 (tištěná kniha)

ISBN 978-80-204-4800-2 (ePDF)

MOTTO:

Člověk je zvíře mýtotvorné, bez vyprávění, bez příběhu
konkrétních lidí, které dávají životu smysl, nemůže jeho
břímě snášet.

D.T.

VLČICE, tak se přezdívá v Anglii sedmi královnám, které vládly od XII. století až po éru Tudorovců začínající na konci XV. století. Tyto panovnice vynikaly velkou inteligencí, měly vnitřní mužskou sílu, vyvolávaly divoké reakce, a dokonce se některé z nich zapsaly do dějin i jako válečnice. Jejich pojmenování jsem si vypůjčil pro portrét dvou silných žen, které představuji v této knize.

I Magda Vášáryová a Iva Brožová jsou velmi inteligentní i ambiciózní: jedna chtěla změnit Slovenskou republiku, druhá obhájila nezávislost české justice a chtěla změnit fungování Nejvyššího soudu v Brně.

Svémi postoji rovněž často vyvolávaly divoké reakce, protože jimi demaskovaly způsoby vládnutí tehdejších představitelů moci. Pocházejí z tradičních měšťanských učitelských rodin, jejichž členové v minulém století měli dost odvahy se postavit proti oběma vládnoucím nenormalitám. Svou prestiž neodvítely od funkcí či urozenosti, ale od svých životních příběhů a činů, kterými ručí a pečeti své postoje. Obě ženy se od mládí potýkaly s přijetím víry v Boha. Proto odmalička věděly či alespoň tušily, že legitimování myšlenek autoritou, obecným míněním nebo sociálním vytvářením pravdy je odporné a nebezpečné.

Chceme-li však tyto rozhovory řádně číst, měli bychom se zbavit představy, že filozofický esej má někomu sloužit, poezie líčit krásu a rozhovor někoho oslavovat, pak totiž všechny tyto žánry ztrácejí smysl, který už v sobě mají a který je pro každého čtenáře úplně jiný. Pomáhá nám na jedné straně si znovu uvědomit, že ten druhý vždy přesahuje naši představu o něm, jak napsal Emmanuel Levinas. Jen takový způsob čtení nám na druhé straně umožní znejistit se ve vlastním postoji a objevit v sobě někoho jiného, vést dialog se sebou prostřednictvím dialogu, který čteme. Musíme odmítnout číst slova jako naše domovy, v nichž se cítíme dobře. Chceme-li se skutečně něco dozvědět, musíme se naučit tyto stránky číst jako Chagallův obraz *Já a vesnice* nebo je poslouchat jako Janáčkovu *Symfoniettu*.
K. H.

MAGDA VÁŠÁRYOVÁ

žena, která kandidovala
na slovenskou prezidentku

Když si člověk přečte váš životopis, první, co ho zaujme, je častá změna profese: Od patnácti, tedy už jako studentka gymnázia i později jako posluchačka sociologie, jste hrála ve filmech a od roku 1970 do roku 1990 jste byla profesionální a taky nejznámější slovenskou herečkou. Po sametové revoluci jste se stala velvyslankyní ve Vídni a ve Varšavě, pak jste byla poslankyní, kandidovala jste na funkci prezidentky i primátorky a dnes přednášíte politickou sociologii na institutu CEVRO v Praze. Které období vašeho života ve svých devětašedesáti letech považujete za nejdůležitější?

Ještě jste zapomněl, že jsem byla dva roky viceministryní či, jak se u vás říká, státní tajemnicí ministerstva zahraničních věcí, takže jsem dva roky trávila v letadle. A ještě chybí, že jsem v roce 1993 založila první think-tank (nebo, jak říkají Němci, Denkfabrik) o zahraniční politice, jmenuje se Slovenská společnost pro zahraniční politiku a dodneška dobře funguje. Loni byla, tuším, Američany vyhodnocena jako jedna z nejlepších takových organizací v Evropě. V této instituci jsem byla sedm let ředitelkou. Odešla jsem až v roce 1999, když jsem kandidovala na prezidentku. V úvodu vám proto chybí sedm let. A nedávno jsem se do tohoto nevládního sektoru znovu vrátila. Nyní jsem prezidentkou nejstaršího ženského spolku Živena a ještě jsem k tomu založila další think-tank: jmenuje se Via cultura, institut pro kulturní politiku.

Jak to vůbec stíháte? Kde se ve vás bere ta energie?

Připadám si líná.

To si jistě váš manžel a vaše děti nemyslí...

Já bych řekla, že již žiji moderní život. To znamená, že už nejsem tak

naprogramovaná, jako tomu bylo dříve: skončím školu, nastoupím do zaměstnání, jsem tam 45 let a odejdu do důchodu. Jsem moderní člověk, který volně přechází z jedné činnosti do druhé a vůbec to přitom necítím jako nějakou cézuru. Všechny mé činnosti vnímám velmi organicky, aniž bych cítila nějaké zlomy, záseky, jeskyně či propadliště. Mám pocit, že můj život se vyvíjí kontinuálně. Lidé se diví.

Já se taky divím...

Ale musíte si uvědomit, že jsem vyrůstala jako homo politicus, o což se postaral můj tatínek: sledování veřejného života je mou součástí od mých třech, čtyřech let. To znamená od roku 1952 či 1953, když mě tatínek poprvé seznámil s tím, co nesmím říkat na veřejnosti, kde jsou schované knížky, o kterých se nikdo nesmí dozvědět, atd.

Jaké knížky to byly na Slovensku? U nás to byly hlavně knížky T. G. Masaryka, Josefa Pekaře, Ferdinanda Peroutky, katolíků, ruralistů atd.

U nás byly zakázané všechny knihy, které vycházely za Slovenského státu: týkalo se to knih slovenských spisovatelů, jako byl Milo Urban, dnes zase považovaný za jednoho z nejvýznamnějších reprezentantů moderní slovenské literatury, nebo Jozef Čiger-Hronský, první tajemník a správce Matice slovenské, který po válce emigroval do Argentiny, kde zemřel. Ti se za války zapletli s režimem: někteří víc, někteří méně. Mezi těmi zakázanými knihami byly hlavně náboženské knihy: *Život Ježíše Krista* a podobné, ale i knihy ze světové klasiky, které měly náboženský nádech. Po těch pásli při domovních prohlídkách estébáci, proto je musel otec ukrýt.